

TALEPAPIR

Dato: 07.10.2005
Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2005/307-89
Sagsbeh.: MMA/TPS

Talepapir til brug for besvarelsen af spørgsmål A (alm. del) i Indfødsretsudvalget den 13. oktober 2005

Titel Dispensation fra kravet om dansk kundskaber m.v. i forbindelse med opnåelse af indfødsret

Målgruppe Medlemmerne af Folketingets Indfødsretsudvalg.
Anledning Fokus på dispensation fra kravet om dansk kundskaber m.v.
Taletid Ca. 15 minutter.
Tid og sted Den 13. oktober 2005 klokken 10.10–11.10 i Folketinget (lokale 2-078).

”I et kommende samråd ønsker udvalget en drøftelse af følgende spørgsmål:

- Hvor mange ansøgninger om dansk indfødsret – hvor ansøgerens manglende opfyldelse af sprogkravet begrundes med psykisk eller fysisk sygdom eller handicap, som følge af tortur – der har ført til henholdsvis afslag og tilkendelse af dansk indfødsret, siden 1. januar 2005.
- Hvor mange af disse, henholdsvis afslag og tilkendelser, hvor dispensationsansøgning fra sprogkravet har været dokumenteret af speciallægeerklæring.
- Hvor mange af disse sager, der har været forelagt Indfødsretsudvalget.
- Om der i 2005 kan ses en udvikling i retning af, at Indfødsretsudvalget har ændret praksis i forhold til 2004 i forhold til enten tilkendelse af dansk indfødsret eller afslag.
- Om der er relativt større antal afslag i disse sager i 2005, end der var i 2004.
- Om den gældende praksis er i overensstemmelse med intentionerne med dispensationsmulighederne fra sprogkravet ifølge loven og den tilknyttede cirkulæreskrivelse.
- Om den gældende praksis er i overensstemmelse med FN's konvention mod tortur.”

[Indledning – administration af indfødsretsområdet.]

Lad mig starte med kort at redegøre for, hvordan indfødsretsområdet administreres.

Som det er udvalget bekendt, kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Det fremgår af grundlovens § 44.

Kompetencen til at beslutte, hvem der kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, er dermed tillagt Folketinget.

Et flertal i Folketinget har på denne baggrund fastlagt de retningslinier, som Indfødsretskontoret administrerer efter.

Af retningslinierne fremgår blandt andet, at ansøgere om indfødsret skal kunne dokumentere dansk kundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie.

Hvis ansøgeren ikke er i stand til at bestå en sådan prøve på grund af helbredsmæssige problemer, kan Indfødsretskontoret enten selv meddele afslag til den pågældende eller – i sjældne tilfælde – dispensere fra kravet om dansk kundskaber m.v.

Endelig kan spørgsmålet om dispensation fra kravet om dansk kundskaber begrundet i psykiske eller fysiske lidelser forelægges Indfødsretsudvalget.

Der har inden for det seneste år udviklet sig den praksis, at de fleste af disse sager bliver forelagt for udvalget, og at Indfødsretskontoret kun i helt særligt klare tilfælde meddeler dispensation.

Disse klare tilfælde omfatter hovedsageligt ansøgere, der på grund af fysisk eller psykisk sygdom eller handicap er ude af stand til at tale eller kun i ringe grad besidder et talesprog.

(Besvarelse af de tre første pinde.)

(Afslag – meddelt af Indfødsretskontoret.)

938 personer er i perioden fra 1. januar til 30. september 2005 meddelt afslag af Indfødsretskontoret på grund af manglende eller utilstrækkelig dokumentation for dansk kundskaber m.v.

Langt størstedelen af disse personer har opnået et vist kendskab til det danske sprog, men har ikke bestået en prøve på det krævede niveau, og det er det, der for denne gruppe har været baggrunden for afslaget.

En mindre andel af disse 938 personer har indsendt dokumentation for deres helbredsmæssige problemer. En angivelse af antallet herfor vil dog kræve en manuel gennemgang af samtlige 938 sager.

For at Indfødsretskontoret kan afslå en ansøgning på grund af ansøgerens manglende opfyldelse af sprogkravet, og hvor der er dokumenteret helbredsmæssige problemer, vil det kræve, at der er tale om f. eks. aldersbetingede lidelser, såsom sukkersyge, hukommelsessvigt eller gangbesvær, eller om fysiske lidelser som f. eks. gigt eller migræne.

Afslaget kan også være begrundet i, at ansøgeren ikke efter anmodning har fremsendt yderligere dokumentation.

Indfødsretskontoret anmoder blandt andet om yderligere dokumentation, hvis det indsendte materiale er af ældre dato, hvis det ikke i tilstrækkelig grad forholder sig til sammenhængen mellem de helbredsmæssige problemer og vanskelighederne ved at lære dansk, eller hvis det ikke indeholder en stillingtagen til fremtidsperspektiverne.

(Dispensationer - meddelt af Indfødsretskontoret.)

20 personer er i perioden fra 1. januar til 30. september 2005 af Indfødsretskontoret meddelt dispensation fra kravet om danskkundskaber m.v.

Disse personer er dermed optaget direkte på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden forelæggelse for Indfødsretsudvalget.

(Afslag og dispensationer – meddelt af Indfødsretsudvalget.)

Indfødsretsudvalget har i samme periode meddelt afslag på ansøgninger om indfødsret fra 240 personer, hvis manglende opfyldelse af sprogkravet har været begrundet i psykisk eller fysisk sygdom eller handicap som følge af tortur.

57 personer er af Indfødsretsudvalget meddelt dispensation fra kravet om danskkundskaber m.v.

Ud af de i alt 297 forelagte sager har Indfødsretsudvalget således meddelt dispensation i ca. 19 procent af sagerne.

Samtlige disse 297 personer har indsendt dokumentation for helbredsmæssige problemer i form af erklæring fra en speciallæge, fra den pågældendes egen læge eller fra et center for behandling af torturofre. Herudover har mange tillige indsendt dokumentation for den undervisning i dansk, som de har modtaget.

Denne dokumentation gøres udvalget bekendt med ved forlæggelsen af de konkrete sager sammen med eventuel anden relevant dokumentation, der kunne belyse de pågældendes situation.

[Om der i 2005 kan ses en udvikling i retning af, at Indfødsretsudvalget har ændret praksis i forhold til 2004 i forhold til enten tilkendelse af dansk indfødsret eller afslag samt, om der er relativt større antal afslag i disse sager i 2005, end der var i 2004.]

168 personer blev i 2004 af Indfødsretsudvalget meddelt afslag på deres ansøgning om indfødsret på grund af manglende dansk kundskaber begrundet i psykisk eller fysisk sygdom.

107 personer blev i 2004 meddelt dispensation fra kravet om dansk kundskaber.

Ud af i alt 275 forelagte sager meddelte Indfødsretsudvalget således i 2004 dispensation i ca. 39 procent af sagerne.

I perioden fra 1. januar indtil 30. september 2005 er der, som jeg lige har gennemgået det, af udvalget meddelt dispensation i ca. 19 procent af de forelagte sager i denne kategori.

Efter det første møde i det nuværende udvalg, nedsat efter regeringsændringen i februar 2005, besluttede et flertal i Indfødsretsudvalget at anlægge en strammere fortolkning af dispensationsreglerne for så vidt angår disse sager.

Det har bevirket, at i perioden fra den 17. marts til den 30. september 2005 er der af Indfødsretsudvalget meddelt afslag til 209 personer på grund af

manglende dansk kundskaber m.v. begrundet i psykisk eller fysisk sygdom.

14 personer er i samme periode af Indfødsretsudvalget meddelt dispensation fra kravet om dansk kundskaber m.v.

Ud af de i alt 223 forelagte sager har Indfødsretsudvalget således meddelt dispensation i ca. 6 procent af sagerne.

Tallene afspejler, at der utvivlsomt er sket en stramning af dispensationspraksis i 2005 i forhold til den praksis, der var gældende i 2004.

[Om den gældende praksis er i overensstemmelse med intentionerne med dispensationsmulighederne fra sprogkravet ifølge loven og den tilknyttede cirkulæreskrivelse.]

Lov om dansk indfødsret indeholder alene en henvisning til, at indfødsret kan erhverves ved naturalisation i henhold til grundloven.

Der henvises til § 6, stk. 1, i lov om dansk indfødsret.

Kompetencen til at beslutte, hvem der kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, er altså som tidligere nævnt tillagt Folketinget.

En dispensationsbestemmelse som den, der fremgår af de gældende retningslinier for så vidt angår fritagelse for opfyldelse af sprogkravet, vil derfor være

åben for fortolkning af det til enhver tid værende flertal af Indfødsretsudvalget. Praksis vil som en naturlig følge afspejle denne fortolkning.

Da et flertal af medlemmerne af det nuværende Indfødsretsudvalg har anlagt en strammere fortolkning af dispensationsbestemmelsen i forhold til tidligere, administreres bestemmelsen i dag på en anden måde, end tilfældet var ved affattelsen af retningslinierne.

Dette må anses at være i overensstemmelse med grundlovens ordning for meddelelse af indfødsret.

[Om den gældende praksis er i overensstemmelse med FN's konvention mod tortur.]

En person, som meddeles indfødsret, opnår den ubetingede ret til at blive her i landet. Vedkommende opnår tillige valgret til Folketinget, retten til at blive ansat i visse offentlige stillinger samt mulighed for at kunne få udstedt et dansk pas.

En person, som ikke opnår indfødsret på baggrund af manglende opfyldelse af sprogkravet begrundet i psykisk eller fysisk sygdom, vil fortsat have en tidsubegrænset tilladelse til at opholde sig her i landet og nyde samme sociale rettigheder som danske statsborgere.

Manglende mulighed for opnåelse af indfødsret vurderes ikke at falde ind under FN's konvention mod tortur.

Formålet med konventionen er at udøve en mere effektiv indsats i kampen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf over hele verden.

Konventionen indeholder en bestemmelse i artikel 3 om, at "ingen deltagende stat må udvise, tilbagelevere (refoulere) eller udlevere en person til en anden stat, hvor der er vægtige grunde for at antage, at han vil være i fare for at blive underkastet tortur".

Konventionen indeholder således en forpligtelse til ikke at udsende personer til stater, hvor der er grund til at tro, at de vil blive udsat for tortur, men den ses ikke at indeholde en forpligtelse til tildeling af rettigheder som f.eks. statsborgerskab.